

‘Jongeren zijn de vergeten groep van de coronacrisis’

In december 2019 demonstreerde het Straat Consulaat op de Hofplaats voor meer opvang en woningen voor dak- en thuislozen. | Foto: Joy Falkena

De coronacrisis lijkt vooral om ouderen te draaien, maar het meer betrekken van jongeren bij het beleid is de sleutel, aldus **Philip Veerman**.

“Weinig bekend is hoe minister Slob het goede voorbeeld gaf.”

OPINIE

In oktober 1962 (ik was veertien jaar oud) liet mijn vader achter in zijn Chevrolet Impala een extra grote benzinetank plaatsen. Het was toen ook crisistijd (de Cuba-crisis), maar er was ook oorlogsdreiging. Het idee van mijn vader was dat wij zo zonder te tanken in één ruk vanuit Amstelveen naar Bazel konden rijden. In het neutrale Zwitserland was je veilig, zo redeneerde mijn vader.

Op 17 maart van dit jaar verklaarde de Franse president Macron: ‘Wij zijn in oorlog. Maar nu is het een onzichtbare vijand.’ In de tijd van de Koude Oorlog waren veel jongeren bezorgd dat een nucleaire oorlog tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie zou uitbreken. Als je nu met jongeren spreekt, hoor je die zorg nauwelijks meer (ook al komen er steeds meer kernmachten bij, mogelijk zelfs Noord-Korea en Iran).

Sinds de Cuba-crisis is Nederland erg veranderd. Er is een stijgende levensduur en steeds meer inwoners zijn ouder dan 65 (een steeds groter deel van hen is boven de 80, volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek).

18-25 jaar

Onder ‘jongeren’ verstaan we sinds

kort eveneens jongvolwassenen tot 25 jaar. De Amerikaanse psycholoog Jeffrey Arnett beschrijft de groep van 18-25 jaar als ontluikende volwassenen, die weliswaar beslissingen nemen als volwassenen, maar die zich nog heel onzeker voelen. Arnett voegde deze nieuwe levensfase (‘emerging adulthood’) toe na de adolescentieperiode (de levensfase tussen kindertijd en volwassenheid). Adolescenten (‘pubers’) kunnen vergeleken met de door Arnett geschetste groep al helemaal geen evenwichtige beslissingen nemen. Zij laten zich vaak niet overtuigen door het voorhouden van negatieve gevolgen. Dat kan een verklaring zijn voor het massaal gebruik van amfetamines op feesten en blowen, ondanks dat jongeren weten dat hun hersenontwikkeling er niet-wederkeerbaar door beïnvloed kan worden. Wetenschappers als Paul Klaczynski (University of Northern Colorado) en bij ons Eveline Crone (auteur van ‘Het Puberend Brein’) wijzen erop dat jongeren niet uitblinken in het nemen van rationele beslissingen, zij leren vaak nog proefondervindelijk. Klaczynski beveelt aan ‘to create an atmosphere of dialogue’.

Luisteren naar jongeren

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs besloot op 24 maart de centrale examens af te gelasten. Deze beslissing is genomen na overleg met het onderwijsveld. De overlegpartners van de minister zijn doorgaans de gebruikelijke polderpartners zoals de middelbarescholencoepel (VO Raad). Weinig bekend is dat jongeren zelf werden gehoord door minister Slob

en dat de scholierenbelangengroep LAKS bij de (digitale) overleggen ‘aanschoof’. Tevens belde de minister regelmatig met de scholier Pieter Lossie, voorzitter van LAKS. Deze scholierenorganisatie heeft de laatste weken veel input gekregen van zijn achterban via enquêtes, en Lossie en Slob spraken bijna dagelijks over wat daaruit naar voren kwam. Lossie voelde zich een serieuze gesprekspartner, vertelde hij mij in een telefoongesprek. Het voorbeeld van Slob (ChristenUnie) zou gevolgd kunnen worden door de andere ministers.

Veranderende wereld

Het coronavirus heeft in de hele wereld ook het leven van kinderen en jongeren ontwricht. Samantha Brooks heeft met een paar collega’s in het medische tijdschrift The Lancet (van 26 februari) de gevolgen van quarantaine op een rij gezet en die stemmen

‘Kinderen zitten nu constant in één huis bij de ouders’

niet vrolijk. Deze onderzoekers rapporteerden ‘veel negatieve psychologische effecten, waaronder patiënten met een posttraumatisch stresssyndroom, verwarring en boosheid’. Zij rapporteren ook over verveling. Bekend is dat voor onrustige jongeren met ADHD het alsnaar binnen zitten veel problemen oplevert. Voor zwak-

begaafde jongeren is het moeilijk te begrijpen waarom ze nu opeens binnen moeten blijven. Deskundigen op het gebied van huishelijk geweld (zoals die van het Landelijk Netwerk Veilig Thuis, de Nationale Kinderombudsman, de Kindertelefoon en trainer van hulpverleners Naomi Dessaur) wezen erop dat we meer seksueel misbruik en huishelijk geweld kunnen verwachten (en daadwerkelijk al zien), nu kinderen constant in één huis zitten bij de ouders.

Dakloze jongeren

Door mijn gesprekken met jongeren voor het Jeugd Interventie Team (JIT) in Den Haag heb ik speciaal zorgen over de groep jongeren/jongvolwassenen die niet thuis kunnen blijven, simpelweg omdat ze geen huis hebben. Er zijn veel te weinig nachtopvangplekken in de Randstad en de overheid heeft te weinig geïnvesteerd in faciliteiten voor begeleid wonen. Met een tentje in het park staan, in een auto slapen of op de bank bij een vriend pitten en morgen weer ergens anders slapen, zijn de verhalen die ik dagelijks hoor. Deze jongeren zijn doordrongen van de ernst van de situatie, zijn bang ziek te worden. Dat opeens hotels omgebouwd kunnen worden tot zorgcentra voor patiënten met het coronavirus laat zien dat daadkracht mogelijk is. Voor de groep dakloze jongeren/jongvolwassenen moet juist nu snel meer (begeleid) woonruimte komen.

Dr. Philip Veerman is gz-psycholoog en kinderrechtensdeskundige in Den Haag.

ADVERTENTIE

DE BESTE BEHANGDEAL MAAK JE BIJ STAHLCKER

RUIJ 400 BEHANGCOLLECTIES
ALLE MERKEN EN STIJLEN
ALLE PRIJSKLASSEN

SINDS 1879

STAHLCKER

Boekhorststraat 29 D-H 070-346 32 09
Ma t/m zat vanaf 10.00 uur geopend
www.stahlecker.nl

WATT
DESIGN

DE KAAP VAN
HARVINK

Laan van Meerdervoort 94a | 070-3630601

www.wattdesign.nl

GEOPEND OP AFSpraak

Vragen en advies info@wattdesign.nl

ONZE NOODWINKEL IS OPEN!
Tijdens de complete renovatie van ons pand zijn wij tijdelijk verhuisd naar ons parkeerterrein aan het Westeinde nr. 191

ALTIJD LEKKER LOPEN

Ontdek het gevoel van
Hartjes
dameschoenen

Uitsluitend topmerken in diverse lengte- en breedtematen
Gediplomeerde medewerkers
Eigen Podologiepraktijk

Prins Hendrikstraat 132-134 Den Haag
070-363 7519 Johanwassenaar.nl